



การปรับโลกทัศน์การจัดการศึกษาไทย ตอนที่ ๕ องค์ประกอบของการศึกษาในฐานะวิชาชีพชั้นสูง  
**Modifying the Perspective/Paradigm on Education as a Profession**  
 โดย "จพย คุรุศาสตร์ไพศาล"

ตามไตรยางค์วิชาชีพชั้นสูง (Professional Triads) การศึกษามีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ (1) ประสพการณ์วิชาชีพ การศึกษา (2) วิทยาการศึกษาหรือวิชาการศึกษา และ (3) เทคโนโลยีการศึกษา การศึกษา (Education) มีคุณสมบัติ ๒ ประการ คือ ศึกษาศาสตร์ในฐานะวิชาการ (Academic Discipline) และการศึกษาในฐานะวิชาชีพชั้นสูง (Profession)

**1) การศึกษาในฐานะวิชาการ มีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ**

- (1) มีศัพท์เฉพาะศาสตร์ (Nomenclature) คือมีการบัญญัติคำเฉพาะเพื่อเป็นศัพท์ที่ใช้สื่อสารให้เข้าใจกัน ในกลุ่มสมาชิกวิชาชีพการศึกษา
- (2) มีองค์ความรู้/โครงสร้างเนื้อหาสาระ (Body of Knowledge/Structure of Content) ที่จำเป็นสำหรับประกอบอาชีพ
- (3) มีวิธีการศึกษาค้นคว้า วิจัย (Mode of Inquiries) เพื่อขยายพรมแดนแห่งองค์ความรู้ของวิทยาการให้เจริญก้าวหน้า
- (4) มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาวิชาชีพ เพื่อกำกับความประพฤติของสมาชิกในวิชาชีพชั้นสูงให้รู้ดีรู้ชั่ว (คุณธรรม) รู้ถูกรู้ผิด (นิติธรรม) และรู้ควรไม่ควร (รัฐธรรม)

**2) การศึกษาในฐานะวิชาชีพชั้นสูง มีคุณลักษณะสำคัญ 8 ประการ คือ**

- (1) มีเสรีภาพทางวิชาการและวิชาชีพ
- (2) ใช้กระบวนการทางสติปัญญา
- (3) ลักษณะบริการที่ไม่เหมือนวิชาชีพอื่นและไม่มีใครเหมือน
- (4) มีการศึกษาอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะความชำนาญ สมรรถนะ และทัศนคติ โดยมีหลักสูตรและระยะเวลาที่เพียงพอ
- (5) มีการฝึกงานหรือประสบการณ์วิชาชีพ โดยมีระยะเวลาฝึกงานมากพอที่จะได้รับประสบการณ์ในการประยุกต์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
- (6) มีใบรับรอง หรือใบอนุญาตประกอบอาชีพ โดยได้รับประกาศนียบัตรและปริญญาบัตรที่เป็นเครื่องหมายแห่งความสำเร็จการศึกษาและได้รับใบอนุญาตประกอบอาชีพตามที่องค์กรมาตรฐานวิชาชีพกำหนด
- (7) มีจรรยาบรรณวิชาชีพเพื่อควบคุมความประพฤติสมาชิกวิชาชีพ

(8) มืองค์กรหรือสมาคมวิชาชีพชั้นสูง เพื่อกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ กำกับควบคุมการปฏิบัติงานและความประพฤติของสมาชิก

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เป็นประหนึ่งใบมีด โกงที่คอยเฉือน “เนื้องอก” หรือสันดานดิบให้อยู่ในปริมาณต่ำที่สุด เพื่อมิให้มีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของแต่ละคน อย่างไรก็ตาม การศึกษาของไทยตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ยัง มิได้ทำหน้าที่เป็นมีด โกงที่คอยเชือดเฉือนเนื้องอกต่างๆ ได้ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะเนื้องอกคือ ความเห็นแก่ตัวและความใจแคบนั้น เจริญงอกงามที่สุด ชาวไทยบางคนไม่ยอมเห็นคนอื่นดี เด่นกว่า ตนเอง ดังจะเห็นคติพจน์ที่หลวงวิจิตรวาทการเขียนไว้เมื่อ พ.ศ. 2485 ว่า “...ทุกคนอยากเห็นเราทำดี แต่เด่นขึ้นทุกทีเขาหมั่น ไล่ จงทำดีแต่อย่าเด่นจนเป็นภัย ไม่มีใครเขาอยากเห็น เรา เด่นเกิน” กลายเป็นภาษิตที่คนทั่วไปยอมรับและกลายเป็นกรอบกำกับความคิดของคนไทยว่า ทำความดีแล้วอย่าให้เด่นเพราะจำไม่เป็นที่พอใจของคน

ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ จึงได้ปรับแนวคิดว่า การทำความดีต้องทำให้ถึงที่สุด นั่นคือ การทำความดีเปรียบได้ดังการขัดถูภาชนะ หากขัดพอปานกลาง (50%) ภาชนะก็จะไม่เกิดแวววาว เมื่อทำความดีหรือขัดถูมาก 60 - 70% ก็จะเด่น คือมีแวววาวยิ่งขึ้น และหากทำดีมาก คือ 80 - 90% ก็จะ “ดัง” แต่เมื่อทำความดีมากๆ ถึง 100% ในประเทศอื่นจะ “โด่ง” ส่วนในประเทศไทยมักจะ “ดับ” เป็นเครื่องแสดงว่า “ความใจแคบ” ของชาวไทยยังไม่มีกระบวนการศึกษาใดแก้ไขได้ โดยได้เขียนกลอนไว้ใน พ.ศ. 2520 ดังนี้

ทุกคนพึงหมั่นทำความดี ให้เด่นขึ้นทุกทียอมทำได้  
จงทำดีแม้จะเด่น ไม่เป็นภัย หากทุกคนทำเด่นได้ไทยเจริญ  
(ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520))

นักการศึกษาต้องปรับความเข้าใจองค์ประกอบของวิทยาการศึกษาเพื่อจะได้จัดการศึกษาอย่างมืออาชีพ มิใช่การให้ครูมาพ่นความรู้ให้นักเรียน ดังที่พบเห็นในโรงเรียนทั่วไปในปัจจุบัน

โปรดติดตาม ตอนที่ ๖ ความจำเป็นในการจัดการศึกษา

ท่านเห็นอย่างไรกับบทความนี้

โปรดโหวด <https://pollbagel.com/polls/7963?t=27281249GMW>

ดูผลโหวด <https://pollbagel.com/polls/7963/results?t=27281249GMW>

**POLLBAGEL.COM**

**1 votes for poll 'การปรับโลกทรรศน์การศึกษาไทย ตอนที่ ๕ องค์ประกอบการศึกษาในฐานะวิชาชีพชั้นสูง'**